

TẬP LÀM VĂN

LUYỆN TẬP QUAN SÁT CON VẬT

I – MỤC ĐÍCH, YÊU CẦU

1. Biết quan sát con vật, chọn lọc các chi tiết để miêu tả.
2. Biết tìm các từ ngữ miêu tả phù hợp làm nổi bật ngoại hình, hành động của con vật.

II – ĐỒ DÙNG DẠY – HỌC

- Tranh minh hoạ bài đọc trong SGK.
- Một tờ giấy khổ rộng viết bài *Đàn ngan mới nở* (BT1).
- Một số tranh, ảnh chó, mèo (cỡ to).

III – CÁC HOẠT ĐỘNG DẠY – HỌC

A – KIỂM TRA BÀI CŨ

GV kiểm tra 1 HS đọc nội dung cần ghi nhớ trong tiết TLV trước (*Cấu tạo của bài văn miêu tả con vật*) ; đọc lại dàn ý chi tiết tả một vật nuôi trong nhà (BT phần Luyện tập).

B – DẠY BÀI MỚI

1. Giới thiệu bài

Các em đã học về cấu tạo của một bài văn tả con vật. Tiết học này giúp các em biết quan sát con vật, biết chọn lọc các chi tiết đặc sắc về con vật để miêu tả.

2. Hướng dẫn quan sát

Bài tập 1, 2

HS đọc nội dung BT1, 2, trả lời các câu hỏi :

– *Những bộ phận được quan sát và miêu tả.* GV dán lên bảng tờ giấy đã viết bài *Đàn ngan mới nở*, hướng dẫn HS xác định các bộ phận của đàn ngan được quan sát và miêu tả. GV dùng bút màu đỏ gạch dưới các từ đó trong bài : *Những con ngan nhỏ mới nở được ba hôm chỉ to hơn cái trứng một tí* (hình dáng).

Chúng có **bộ lông** vàng óng. Một màu vàng đáng yêu như màu của những con tơ nõn mới giồng. Nhưng đẹp nhất là **đôi mắt** với **cái mỏ**. Đôi mắt chỉ bằng hạt cườm, đen nhánh hạt huyền, lúc nào cũng long lanh đưa đi đưa lại như có nước, làm hoạt động hai con ngươi bóng mỡ. Một cái mỏ màu nhung hươu, vừa bằng ngón tay đứa bé mới đẻ và có lẽ cũng mềm như thế, mọc ngăn ngắt đằng trước. **Cái đầu** xinh xinh, vàng nuột và ở dưới bụng, lùn chùn **hai cái chân** bé tí màu đỏ hồng...

* GV cũng có thể sử dụng bảng dưới đây để xác định các bộ phận của đàn ngan được quan sát và miêu tả :

Các bộ phận	Từ ngữ miêu tả
Hình dáng	chỉ to hơn cái trứng một tí
Bộ lông	vàng óng, như màu của những con tơ nõn mới giồng
Đôi mắt	chỉ bằng hạt cườm, đen nhánh hạt huyền, long lanh đưa đi đưa lại như có nước
Cái mỏ	màu nhung hươu, vừa bằng ngón tay đứa bé mới đẻ, mọc ngăn ngắt đằng trước.
Cái đầu	xinh xinh, vàng nuột
Hai cái chân	lùn chùn, bé tí, màu đỏ hồng

– Những câu miêu tả em cho là hay.

HS phát biểu – nói những câu miêu tả các em cho là hay (GV tham khảo bảng trên). Ghi lại vào vở những câu đó.

Bài tập 3

– HS đọc yêu cầu của bài.

– GV kiểm tra kết quả quan sát ngoại hình, hành động con mèo, con chó đã dặn ở tiết trước.

– GV treo tranh, ảnh chó, mèo lên bảng. Nhắc các em chú ý trình tự thực hiện BT :

+ Trước hết, viết lại kết quả quan sát các đặc điểm ngoại hình của con mèo hoặc con chó của nhà em hoặc nhà hàng xóm (bộ lông, cái đầu, hai tai, đôi mắt, bộ ria, bốn chân, cái đuôi). Chú ý phát hiện ra những đặc điểm phân biệt con mèo, con chó em miêu tả với những con mèo, con chó khác.

+ Sau đó, dựa vào kết quả quan sát, tả (miệng) các đặc điểm ngoại hình của con vật. Khi tả, chỉ chọn những đặc điểm nổi bật.

– HS ghi vấn tắt vào vở kết quả quan sát đặc điểm **ngoại hình** của con mèo hoặc con chó. Có thể ghi theo hai cột. VD, tả con mèo :

Các bộ phận	Từ ngữ miêu tả
– Bộ lông	hung hung có sắc vàng đỏ đỏ
– Cái đầu	tròn tròn
– Hai tai	dong dỏng, dựng đứng, rất thính nhạy
– Đôi mắt	hiên lành, ban đêm sáng long lanh
– Bộ ria	vểnh lên có vẻ oai vệ lắm
– Bốn chân	thon nhỏ, bước đi êm, nhẹ như lướt trên mặt đất
– Cái đuôi	dài, thướt tha duyên dáng

– HS phát biểu – miêu tả ngoại hình của con vật dựa trên kết quả đã quan sát. GV nhận xét, khen ngợi những HS biết miêu tả ngoại hình của con vật cụ thể, sinh động, có nét riêng.

Bài tập 4

– HS đọc yêu cầu của bài. GV nhắc HS chú ý yêu cầu của đề :

+ Trước hết, nhớ lại kết quả các em đã quan sát về các **hoạt động thường xuyên** của con mèo hoặc con chó của nhà em hoặc nhà hàng xóm. Chú ý phát hiện ra những đặc điểm khác biệt với những con mèo, con chó khác. Có thể tham khảo bài văn mẫu *Con Mèo Hung* (tiết TLV, tuần 29).

+ Sau đó, dựa trên kết quả quan sát đã có, tả (miệng) các hoạt động thường xuyên của con vật. Khi tả, chỉ chọn những đặc điểm nổi bật.

– HS làm bài cá nhân, tiếp nối nhau phát biểu – miêu tả hoạt động của con vật dựa trên kết quả đã quan sát. GV nhận xét, khen ngợi những HS biết miêu tả sinh động hoạt động của con vật.

3. Củng cố, dặn dò

– GV nhận xét tiết học. Yêu cầu HS về nhà hoàn chỉnh, viết lại vào vở hai đoạn văn miêu tả (BT3, 4).

– Dặn HS quan sát các bộ phận của con vật mình yêu thích, mang đến lớp ảnh con vật (nếu có) để chuẩn bị cho bài TLV *Luyện tập miêu tả các bộ phận của con vật* ở tuần 31.